

Veertiende jaargang

Trimestrieel tijdschrift

September 1999

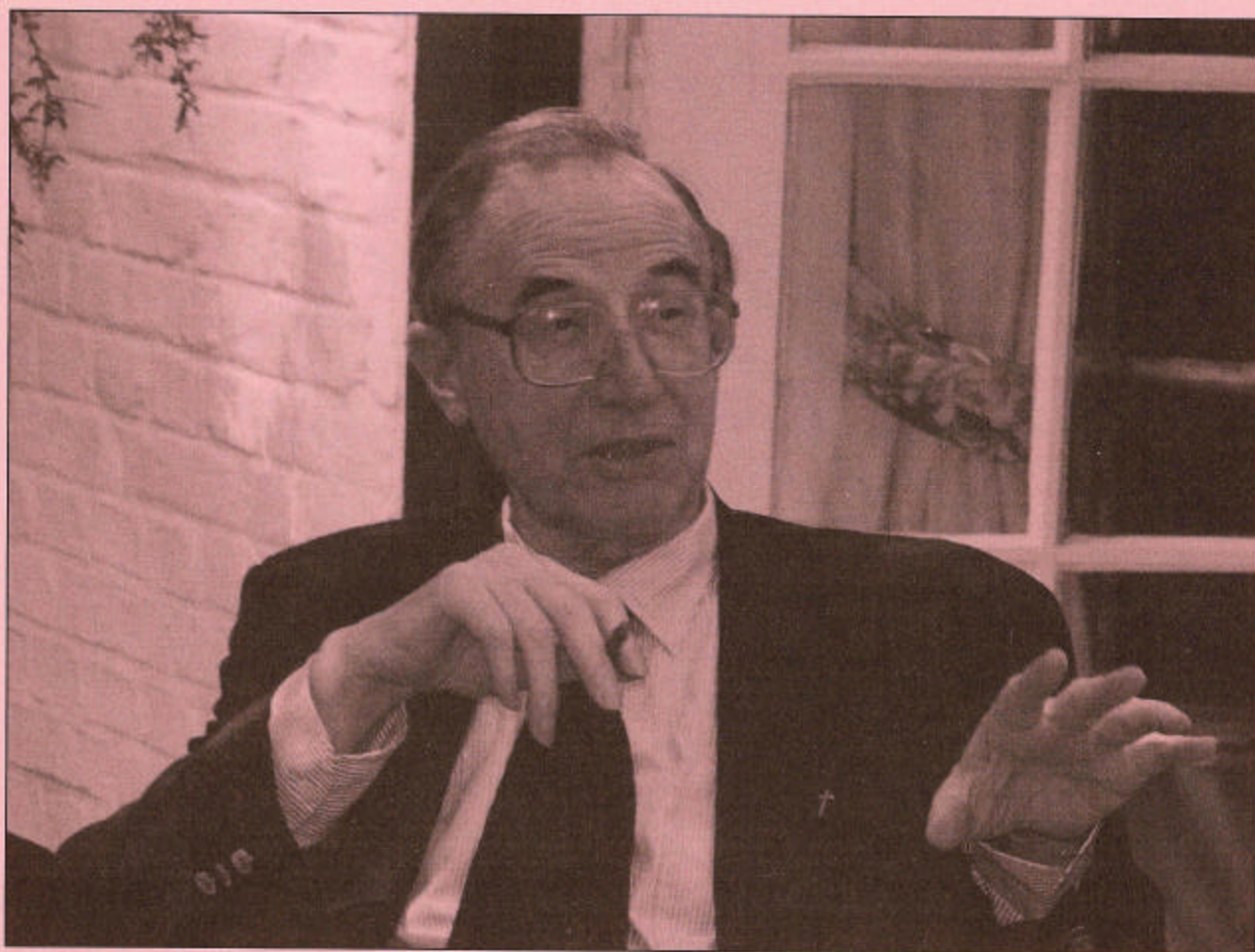
Afgiftekantoor: 1755 Gooik

ISSN 0776-4103

45

Uitgave van de Heemkundige Kring

Gooik

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Paul De Loecker, Koekoekstraat 41, 1755 Gooik

HEEMKUNDIGE KRING VAN GOOIK

v.z.w.

De Gooikse Heemkring werd opgericht in 1984 en is lid van het Nationaal Verbond voor Heemkunde.

Voorzitter : Jean-Paul DE LOECKER

Koekoekstraat 41, 1755 Gooik
02/532 02 74

Ondervoorzitter : Jozef VOSSEN

Secretaris : Johan THOLLEMBEEK
054/56 72 04

Penningmeester : Karl DESMET

Werkten mee aan dit nummer:

Guy BALLET

Luc BOLLEN

Frans DE LEENER

Jean-Paul DE LOECKER

Michel DOOMST

Jan HEYVAERT

Veerle MAEBE

Frans PEETERMANS

Luc STEIN

Secretariaat : Terlostraat 74

1755 Gooik

Archief en lokaal : Bibliotheek

Koekoekstraat 6

1755 Gooik

Bankrelatie: 734-1222502-20 (KBC)

422-5211921-76 (KBC)

De bijdrage 1999 is vastgesteld op 450 frank.

De leden krijgen hiervoor o.a. dit tijdschrift toegezonden.

Iedere auteur is verantwoordelijk voor inhoud en illustratie van haar/zijn bijdrage. Nadruk en/of reproductie is zonder schriftelijke toestemming van het bestuur of de auteur verboden.

Lay-out en samenstelling :

Jean-Paul DE LOECKER

Drukkerij Ivo DEPRETER

INHOUD

IN EN OM DE KRING	2
Jean-Paul De Loecker / Guy Ballet	
PASTOOR WINNEPENNINCKX EN HET STEVENISME	8
Jean-Paul De Loecker	
PASTOOR JOS DE SMEDT	11
Biografie in een notendop	
Veerle Maebe	
GOOIK	15
Luc Stein	
JEANNE DE LEENER (1912-1999)	16
Frans De Leener / Jean-Paul De Loecker	
GOOIKSE ANEKDOTEN	18
Dialectstudie van het Gooiks - derde reeks - 1	
Frans Peetermans	
DE 10 GEBODEN VAN MARGRIET O	20
Een honderdjarige uit Kester	
Michel Doomst	
"HET GELUK DER HUISGEZINNEN"	23
Fragmenten uit een "oud boekje" - deel 2	
Luc Bollen	
HAMERTJESWOP EN HOEVEFEEST 1999	27
Jean-Paul De Loecker	
WAAR MEN GAAT LANGS GOOIKSE WEGEN	29
Deel 20 : De ...???	
Jan Heyvaert	

Beste lezer(es) en heemvriend(in),

Je kon er de afgelopen weken niet naastkijken in Gooik en omstreken: dat nieuwe boek van onze Heemkundige Kring. "Het verhaal van pastoor Winnepenninckx" is op weg om een bekend boek te worden, belangrijker, het wordt ook gewaardeerd door de lezers als een goed en interessant boek. En daarvoor werd het toch geschreven door onze medewerker en pastoor-op-rust Jos De Smedt.

Veel meer hierover kan u nog in dit tijdschrift lezen, maar we zijn toch blij dat we onze limietdatum van 12 september - Open Monumentendag- gehaald hebben.

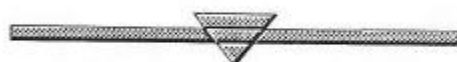
Hierdoor is uw vertrouwd tijdschrift wat later in de bus, maar toch zit er weer heel wat gevarieerds in. Kijk maar naar de bovenstaande inhoudstafel.

We spelen heel kort op de bal : nu woensdag 6 oktober is er weeral een activiteit: in de Schuur van De Cam, om 20 u, gaat een avond door rond de Brabantse dialecten in het algemeen en het Gooikse in het bijzonder. Kom gerust eens langs, de toegang is gratis en het wordt interessant !

De voorzitter

Jean-Paul De Loecker

Illustratie koft: De centrale figuur in ons tijdschrift en van de afgelopen weken: Jos De Smedt, auteur van "Het verhaal van pastoor Winnepenninckx".

Jean-Paul DE LOECKER / Guy BALLEET

Jaarmarkt

Net als de rest van de zomer van 99 was het ook tijdens de afgelopen jaarmarkt een prachtig weertje. En dat vertaalde zich al onmiddellijk in het bekende "op de koppen lopen" van het volk.

Veel kraampjes van allerlei Gooikse verenigingen, waaronder die van onze Heemkundige Kring natuurlijk. Er groeide ook iets moois tussen onze mensen en die van het Davidsfonds (zie foto). En waarom zouden we mekaar niet helpen, nietwaar?

Bestuursleden Johan Thollembeek en Karl Desmet legden heelwat (plak- en ander) werk af, terwijl de voorzitter het weeral hier en daar moest uitleggen. We kregen vele leden op bezoek, waarvan sommigen ineens beseften dat ze hun lidgeld voor 99 nog niet vereffend hadden. Dit was uiteraard het geschikte moment om alles te regelen.

Vergeeten we niet te vermelden dat we, traditiegetrouw bezoek kregen van onze Nederlandse vrienden uit Den Haag, Henriëtte en Chris Kuijken. Zij slaan werkelijk geen enkele jaarmarkt in Gooik over en maken er telkens een fijne uitstap

van. En het leukst van al, is dat zij dan nog eens zorgen voor de foto's ook (want zelf hebben we daar helaas de tijd niet voor). Nog eens bedankt, Chris.

P.S. Het idee van de kroegentocht 's avonds in een aantal cafés was een schitterend initiatief: tot heel laat bleef het volk zitten en staan voor de groepjes, die voor blues, jazz, rock of iets anders zorgden. Zeker voor herhaling vatbaar.

Thema-avond Brabantse dialecten

Zoals u reeds kon lezen in ons vorig nummer gaat er een speciale avond door in Gooik i.v.m. de Brabantse dialecten. Dialectonderzoek is niet iets van de laatste jaren; reeds meer dan 100 jaar zijn onderzoekers bezig het dialect - of beter gezegd de dialecten - vast te leggen. Dit materiaal wordt bewaard in het archief voor dialectologie aan de K U Leuven.

Het is wel zo dat er de laatste jaren een enorme vlucht is gekomen in het optekenen van onze dialecten, beseffende dat het nu of nooit is. Zo kwamen er woordenboeken van het dialect uit Asse, Brussel, Gooik (Frans Peetermans), Merchtem, Ottenburg, Tienen en Vilvoorde. Ook in Tienen en Hoeilaart wordt eraan gewerkt. Vergeeten we ook niet dat Frans Evens zijn werk "De wenjd va Lennek" afgeleverd heeft.

Wat er tijdens zo'n avond staat te gebeuren kan u lezen op bijgevoegde folder. Zoals u kan zien is hier ook al de computer als werkmiddel aanwezig. Benieuwd wat dit gaat worden...?

Iedereen die interesse betoont voor zijn of haar dialect wordt hartelijk uitgenodigd op deze "Avond in het teken van het Brabants dialect". Deze gaat door in de schuur van het Ontmoetingscentrum De

Twee beelden van de jaarmarkt 99: links de medewerkers van onze Kring en het Davidsfonds, broederlijk naast mekaar; rechts een mooie synthese van waar het allemaal om draait op die dag: mens en dier in harmonie. (Foto's Chris Kuijken)

Cam in Gooik-Centrum op woensdag 6 oktober om 20 uur. De toegang is uiteraard gratis en iedere Gooikse dialectspreker is van harte welkom. Het kan alleen maar een verrijking zijn.

P.S. Voor wie nog een exemplaar wil van het "Guuks": enige haast is wel gewenst, want de laatste 3 exemplaren zijn echt de allerlaatste!

't Parelkje

Net voor de afgelopen vakantiemaanden verscheen in Gooik een nieuwe brochure, 't Parelkje genaamd. Het is een uitgave van onze gemeente, waar ons lid én voorzitter van de Culturele Raad, Danny Dehandschutter verantwoordelijk voor is. In deze brochure wordt de lezer 6 dagtrips in de fusiegemeente Gooik aangeboden, met titels zoals "Bedrijvige bezoeken" en "Culinaire geneugten". Per trip wordt een overzicht gegeven van de bezienswaardigheden die "bezoekt" kunnen worden.

Elk vertrek is gepland om 10 u en men komt terug rond 16.30 u, om af te sluiten

Deze brochure "t Parelkje" werd uitgegeven door het Gooikse gemeentebestuur, bundelt een 6-tal dagtrips, en is te verkrijgen op het gemeentehuis en in De Cam.

met een "boerenplank en afscheidsdronk". Vertrek en aankomst gebeuren in De Cam.

Als besluit van de brochure worden ook nog mogelijke andere uitstappen in drie regio's in de streek aangehaald: regio Galmaarden-Herne-Bever, regio Lennik-Roosdaal en regio Zennevallei.

Deze interessante brochure voor groepsuitstappen in de eigen gemeente kan aangevraagd worden op het gemeentehuis op tel. 02 532 41 56.

Voetwegen (vervolg)

Onvermoeibaar zijn een aantal mensen van onze Kring nog steeds bezig met het afstappen van al onze veldwegen, die kadastraal gezien, nog zouden moeten bestaan in onze gemeente.

O.l.v. Adelin De Coen, en met de vaste kern van Luc Dambremé, Alain De Lombaert en de familie Dedobbeleer-Pierreux, komen we om de maand ongeveer samen om een nieuw gedeelte van het groot aantal veldwegen te "inspecteren".

Dikwijls moet er helaas vastgesteld worden dat er bijna onoverkomelijke hindernissen zijn opgetreden. Maar soms wordt toch nog eens een verborgen pareltje gevonden, waar het in de toekomst plezierig zal zijn om langs te wandelen.

Op dit ogenblik zijn de drie deelgemeenten Leerbeek, Gooik en Kester beëindigd. Enkel Oetingen moet nog worden afgewerkt, hoewel dat al heel ver gevorderd is. Ons gemeentebestuur zal een dossier van elke deelgemeente binnenkrijgen; later zullen daar i.s.m. onze Kring hopelijk een paar mooie wandelroutes uit voortspruiten.

Volgende stapdag: zaterdag 16 oktober, begin om 8.30 u aan de bib te Gooik.

"t Parelkje"
DAGTRIPS VOOR GROEPEN

Praktische gids met uitstappen in Gooik voor gezinnen, scholen, verenigingen, bedrijven, enz. ...

Verantw. uitgever: Gemeentebestuur Gooik
Koekoekstraat 2 - 1755 Gooik
Tel.: 02/532.41.56 - Fax: 02/532.11.87

Bib: Deelgemeente

Schuttersgilde Sint-Sebastiaan

Pat

Nog een kleine verwijzing naar de Open Monumentendag van 98, toen we met de tentoonstelling rond onze Gooikse Schuttersgilde Sint-Sebastiaan naar buiten kwamen. Het was een knappe

tentoonstelling, daar kunnen de vele bezoekers die er toen waren van getuigen. De bedoeling is trouwens volgend jaar nogmaals de prachtige documenten en attributen van de Schuttersgilde te tonen aan de geïnteresseerden, binnen en buiten Gooik (daarover meer in een verder stukje). Er werd toen ook een kleine brochure uitgebracht i.v.m. de geschiedenis van de Gooikse

Midden in het verlof bereikte ons het nieuws dat ons bestuurslid Pat Delrue een zware hartaanval had gekregen, terwijl hij op klimtocht was in Italië. Eerst konden we het moeilijk geloven dat zo'n sportief en actief iemand hartproblemen zou hebben, maar het was echt ernstig. Na een zware operatie en een vijftal overbruggingen later, is onze medewerker op alle gebied toch weer goed aan de beterhand. We groeten hem van hier en wensen hem en zijn familie veel sterkte en een snelle genezing toe. Met zijn gekend West-Vlaams doorzettingsvermogen zal dat wel lukken.

Tentoonstelling Dr. Jozef Weyns

In ons vorig tijdschrift belichtte medewerker Guy Ballet nog de figuur van Dr. Jozef Weyns. De man die vooral bekend werd omdat hij de oprichter was van het Vlaamse Openluchtmuseum in Bokrijk. Maar die daarnaast ontzettend belangrijk was voor de heemkunde in Vlaanderen in het algemeen: onder zijn bezielde leiding is het Verbond voor Heemkunde - waarvan Gooikenaar Guy Ballet nu voorzitter is, trouwens - in de periode van 1950 tot 1970 uitgegroeid tot een volwaardige Vlaamse culturele beweging.

En natuurlijk is daar ook zijn bekendste werk "Volkshuisraad in Vlaanderen", waarin hij de geschiedenis van zijn volk met liefde en piëteit heeft bestudeerd. Dat werk wordt in vakmiddens algemeen erkend al het standaardwerk bij uitstek van de materiële volkskunde.

Over deze man gaat de tentoonstelling dus, onder de noemer "Dr. Jozef Weyns. Pionier van de heemkunde in Vlaanderen"

DE WIPSCUTTER

**De Koninklijke Schuttersgilde
Sint-Sebastiaan van Gooik**

Een bijdrage van MARIE VAN SCHERPAEN
 Een uitgave door de Heemkundige Kring van Gooik in samenwerking met het plaatselijk gemeentebestuur
 Ter gelegenheid van de Open Monumentendag op 13 september 1998

INLEIDING

De geschiedenis van de St. Sebastiaangilde van Gooik geeft aan hoe de gilde, na enkele jaren van verval en tijden waarin ze reddeloos verlorene schoen, met nieuwe ijver herboren. Dit kan men toeschrijven aan de geestdrift die leefde onder de Gooikse bevolking. Aan mensen die wilden vasthouden aan hun tradities en die de waarde van het edele schuttersspel beseften.

De overgeleverde ouderwoude standregels gebaseerd op christelijkheid, broederlijkheid, leutigheid en levenslust bevestigden de hoge traditionele waarde van de huidige schuttersvorm. Ook het bewaard blijven van de brack, de vlaggen en tal van andere kostbaarheden zal bijgedragen hebben tot het overleven van de gilde.

Oorlogen, vreemde overheersingen en het afbraken van de sterke gildeband waren de voornaamste oorzaken van het tijdelijk verdwijnen van het gilde. Zes hervattingen in de jaren 1616, 1668, 1749, 1816, 1873 en 1907 bleken noodzakelijk om de vereniging meermaals van de ondergang te redden en om haar voortbestaan te verzekeren tot heden.

1. DE OORSPRONG VAN DE GILDEN

Het ontstaan van de gilden ging samen met het ontstaan van de steden.

©1998 vervolg

De eerste aflevering van het verhaal van de Gooikse schuttersgilde Sint-Sebastiaan, verschenen in de Wipschutter van vrijdag 6 november 1998. Toch wel een teken van waardering voor Gooik.

Schuttersgilde. En nu komen we naar de verklaring van de afbeelding hiernaast: Het ledenblad van de schutters "De Wipschutter", het officieel orgaan van de Koninklijke Nationale Bond der Belgische wipschutters, brengt sinds november 1998, wekelijks als vervolgverhaal die geschiedenis van de Gooikse schutters. Dit mag toch vernoemd worden als een mooi resultaat van het werk van augustus-september van afgelopen jaar.

Het moge de Sint-Sebastiaangilde van Gooik, o.l.v. Marie-Jeanne Tondeur en Miel Moonens nog jarenlang uitstekend vergaan.

(1913-1974). Deze gaat door in het Cultureel Centrum "Zwaneberg" te Heist-op-den-Berg van zaterdag 6 t.e.m. zondag 21 november.

Openingsdagen en -uren: elke weekdag vrij toegankelijk van 14 tot 17 uur, in de weekeinden en op 11 november van 14 tot 18 uur.

Voor verdere inlichtingen en rondleidingen: 015/24 57 44 (gemeentelijk archief) en 015/22 07 04 (René Patteet, secretaris heemkundige kring 'Die Swane' van Heist-op-den-Berg).

Landbouweleerpad "De Houteman" in Vlaams-Brabant

Eigenaardige titel, zult u zeggen. Natuurlijk ligt ons Gooiks landbouweleerpad in Vlaams-Brabant, waar anders?

Wij bedoelen echter het bekend tijdschrift over onze provincie. Daar verscheen, in

nummer 4 van 1999 (juli-

augustus) van de hand van Lena De Nil, een mooi artikel i.v.m. het landbouweleerpad "Houteman",

met als titel "Langs de meest landelijke paden van Gooik".

Tesamen met een reeks prachtige foto's kunnen we in de tekst mee het 'uitgebreid' pad afwandelen. Uitgebreid inderdaad, want het oorspronkelijke

traject, uitgedokterd door Frans Peetermans i.s.m. de Landelijke Gilde, heeft nu een lengte gekregen van 5 km.

I.p.v. de Paddenbroekstraat wordt nu de Zijpstraat gekozen, met de doorsteek naar de Bosstraat in Leerbeek erbij, om zo dan terug op de oude trambedding te geraken. Normaal zou rond deze tijd een nieuwe brochure moeten verschijnen, mede opgesteld door cultuurmedewerker Danny Dehandschutter (zie elders!).

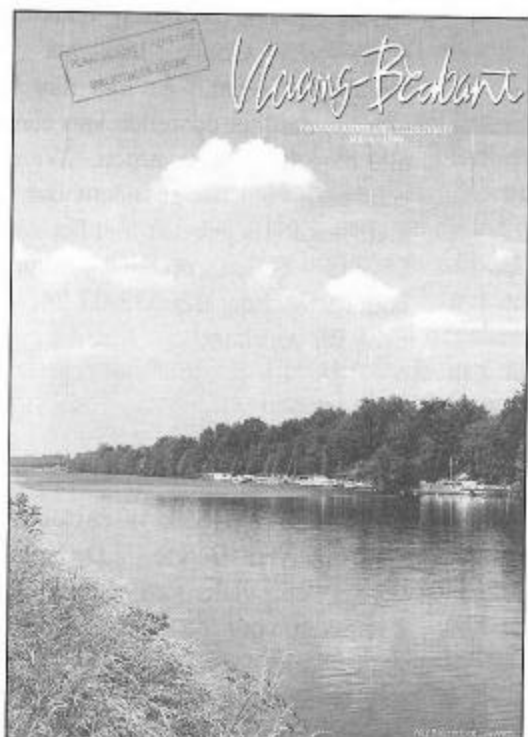
Lena De Nil besluit haar artikel als volgt: "Scholen die het landbouweleerpad willen verkennen, kunnen de bijhorende brochures bestellen. Er zijn heel wat opdrachten in opgenomen die de leerlingen tijdens de wandeling moeten oplossen, en telkens wordt ook interessante informatie gegeven over de dingen, die ze op hun weg ontmoeten. Alle informatie krijg je op het gemeentehuis van Gooik, tel.: 02/532 41 56."

Gooikse kerk in steigers

Men kan er niet meer naast kijken : onze Sint-Niklaaskerk staat sinds een aantal weken in de steigers. Eindelijk, zullen sommigen zeggen, want de laatste jaren was het uitzicht erbarmelijk geworden. De oorzaak van het verval was de waterinsijpeling, die ervoor zorgde dat de stenen van de voorgevel dreigden los te komen en neer te vallen. De restauratie komt dus meer dan op tijd.

Alles gebeurt onder toezicht van de Dienst Monumenten en Landschappen. Dat betekent minitueus werken en ervoor zorgen dat alle stenen gemerkt worden, zodat alles in oorspronkelijke staat kan hersteld worden. Normaal gezien duurt de ganse klus nog tot februari-maart

Kaft van het tijdschrift "Vlaams-Brabant" van juli-augustus 1999 (nr. 4). Hierin vindt u een mooi artikel over het landbouweleerpad in Gooik.

De Gooikse Sint-Niklaaskerk in de "verpakte" steigers: een niet-alledaags beeld in september 1999. In het millenniumjaar zal de voorgevel des te mooier zijn. (Foto J. P. De Loecker)

2000. Aan de herstelling hangt een prijskaartje van ongeveer 6,5 miljoen. Deze som wordt wel verdeeld: Vlaamse Gemeenschap neemt 60% voor haar rekening, de provincie Vlaams-Brabant 20%, het Gooikse gemeentebestuur 10% en de kerkfabriek Sint-Niklaas de resterende 10%.

Vervolg van de "werken" in onze volgende nummers, dat is beloofd.

de schrijver Jos De Smedt en een aantal mensen van de stevenistengroep uit Leerbeek.

Deze diner-causerie zal doorgaan in de zaal Nieuw Jagershof te Kester op zaterdagavond 4 december om 20 u. Het is een organisatie van het Davidsfonds en de Heemkundige Kring van Gooik. Meer nieuws hierover in een bijgevoegde folder.

Tentoonstelling Gooik in 2000

Zoals u al kon lezen in ons vorig tijdschrift richt de Heemkundige Kring van Gooik in 2000 een unieke tentoonstelling in.

Bedoeling is: zoveel mogelijk kunstwerken samenbrengen die "Gooik" als onderwerp hebben.

We weten dat het nog tamelijk vroeg is om al aan september/oktober 2000 te denken, maar toch willen wij de oproep nog eens herhalen naar al onze lezers toe: indien u iets zou hebben of weten i.v.m. een kunstwerk (schilderij, tekening, beeld, enz.) over Gooik, laat het ons dan alstublieft weten. Er kan dan begonnen worden aan het opstellen van een lijst met alle mogelijke voorwerpen. We dragen er echt zorg voor dat er tijdens dat weekeind niets negatiefs gebeurt met het werk.

U kan bellen op het nummer van ondergetekende: 02/ 532 02 74. Hartelijk dank bij voorbaat!

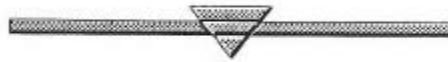
Diner-causerie i.v.m. stevenisme

Jaarlijks richt het Davidsfonds van Gooik een avond in waar tegelijkertijd van het culinaire en culturele kan genoten worden. Een diner-causerie heet dat dan. Ik kan met een gerust geweten zeggen, dat het al prachtige avonden zijn geweest, waar werd gesproken over de Euro, aardstralen, geld van de maffia, enz. Te veel om op te noemen.

Naar aanleiding van het verschijnen van ons boek over pastoor Winnepenninckx, werd geopteerd om over het onderwerp stevenisme nog wat door te praten. Met

Centrum

De gemeente Gooik is cartografisch het centrum van België. De gemeente is tevens op vlak van communicatie en contacten voor de Nato de belangrijkste gemeente van het noordelijk halfmond. En nog is het niet genoeg: in het jaar 2000 is Gooik nationaal voor de landelijke gilden

de "gemeente in de kijker". Vooral het landelijke patrimonium wordt bekeken doch eveneens dingen die al eens over het hoofd worden gezien ... zoals wandelwegen. Een tip voor het gemeentebestuur? (gb = guy ballet)

Steenkappermerktekens

Guy Ballet bereidt een artikel voor over het nobele beroep van steenkapper en de sporen die zij achterlieten in onze streek. Graag zou hij dit illustreren met de typische steenkappermerktekens. Waar kan hij er nog vinden behalve in het gehucht 'de Woestijn'...?

Graag een seintje aan hem (054/33.53.63) of bij voorzitter Jean-Paul De Loecker (02.532.02.74). (gb)

Cam

Bij Het Verbond voor Heemkunde wordt een boek voorbereid over de brouwerijwereld, in Vlaanderen. De Landdag (die doorging op zondag 2 oktober ll. - net te laat om te vermelden in ons tijdschrift) rond enkele biertema's is een eerste aanzet.

Heeft één van de leden van onze kring tijd en informatie om één van de voormalige vier brouwerijen uit Gooik te belichten? Deze die wij nog in het geheugen hebben zijn de Oude en de Nieuwe Cam, de brouwerij Walravens en een brouwerijtje dat net naast de Sint-Niklaaskerk gelegen was op de plaats van de huidige woning van Ludwig Thielemans. (gb)

Familiekunde (1)

De VVF Huldenberg (Duisburg, Hoeilaart, Huldenberg, Loonbeek, Moorsel,

Ottenburg, Overijse, St.-Agatha-Rode, Tervuren en Vossem) organiseren op 7 november 1999 aanstaande de tweede Vlaams-Brabantse goudtag voor Familiekunde met als thema "Genealogie in de Druivenstreek". Het geheel gaat door in 't Pakhuis te Huldenberg (nabij het gemeenteplein).

Een belangrijk aspect van deze goudtag zijn de doorlopende info- en documentatiestands van de genealogische verenigingen en de heem- en geschiedkundige kringen van onze provincie.

Wie met een standje wil aanwezig zijn kan zich inschrijven (vóór 10 oktober) bij Dirk Cailliau, Leuvense Baan 245 in St.-Agatha-Rode. Op 7 november gaan de deuren van de documentatiestands voor het publiek open om 13.00 uur. (gb)

Familiekunde (2)

Een 1ste genealogische dag wordt op zondag 14 november e.k. georganiseerd in de Oude Pastorij, Ravesteinstraat 22 te Hever, door heemkring Ravensteyn van Boortmeerbeek, Hever en Schiplaken.

De volgende dorpen zullen met genealogische informatie (parochie-registers, schepengriffies, notariaat, gezinsreconstructies) tegenwoordig zijn: Boortmeerbeek, Hever, Haacht, Wespe-laar, Rijmenam en Muizen.

De stambomen van de families **Verschueren** en **Deleebeek** zullen worden voorgesteld (genealogie, foto's,...). Tevens wordt bij deze gelegenheid een speciale aflevering van de Schepengriffie van Boortmeerbeek voorgesteld: "*Het chijnsboek van Boortmeerbeek of van het Hof Ter Ghoye anno 1720.*"